

Strijboshof Kalmthout, 28 februari 2008

Titel van de lezing: Hoe de Joden Christus zien.

Spreker: Julien Klener (voorzitter Joods Consistorium in België) zou deze lezing geven, maar was verhinderd. **Charles Vergeer** nam over en gaf een eigen invulling aan het onderwerp. Hij sprak meer over het ontstaan van de evangeliën en over het beeld dat daarin opgeroepen werd van Christus; een beeld dat pas vorm kreeg veertig jaar na de dood van Christus.

Charles Vergeer was een boeiend spreker, een vlot verteller die met vaart en enthousiasme zijn verhaal bracht. Hij steunde daarbij op twee boeken, die hij vroeger over dit onderwerp liet verschijnen:

**Het Panterjong, leven en lijden van Jezus de Nazarener
Een nameloze, Jezus de Nazarener.**

Verslag:

Enkele korte opmerkingen vooraf:

Christus is een Jood, die echter door de christenen in beslag werd genomen.

Joden geloven niet in een verrijzenis.

Toch is er in de Joodse geschriften herhaaldelijk sprake van opstanding.

In de opstanding (in het algemeen) werd wel gelooft door de farizeeën.

In de 20e eeuw zijn er ongeveer 70.000 boeken over Christus verschenen.

De oudheid is stil over Christus.

We kennen Christus slechts door de berichten over hem.

Al wat we over hem weten komt van gelovigen die getuigen over hun geloof.

Tacitus (2e eeuw) heeft een vermelding over Christus.

Over het Nieuwe Testament:

De volgorde waarin de teksten gebundeld zijn is:

- De 4 evangeliën: Matteüs, Markus, Lukas, Johannes
- De Handelingen van de apostelen
- De brieven
- De Apocalyps.

De chronologische volgorde (v.h. ontstaan) is anders:

De brieven van Paulus zijn het oudste (eerste brief in het jaar 52)

Deze brieven werden geschreven tussen 52 en 55.

Paulus meldt bijna niets over Christus

Hij vermeldt wel:

- De Laatste Avondmaalwoorden
- over de geboorte van Christus
- gelooft in Christus als de verrezene
- gelooft dat Christus door de verrijzenis de zoon van God werd.
- gelooft niet in Christus als een mens van vlees en bloed.

De evangeliën zijn later geschreven.

Het eerste evangelie is dat van Markus. Het wordt zelden gelezen in de kerk (2 zondagen en de dinsdag van de Goede Week) - hierbij moest ik terugdenken aan mijn tijd als jonge misdienaar in een nonnenklooster. Ik vulde elke dag op een zelf aangelegde lijst in van wie het evangelie was dat die dag werd gelezen. In de hoop dat het Lukas zou zijn. Een beetje chauvinisme was me niet vreemd.

Augustinus zei: het Markusevangelie is een kort uittreksel van het Matteüsevangelie.

Markus schreef zijn evangelie in 72 in Rome

Matteüs schrijft zijn tekst een vijftiental jaar later en neemt het lijdensverhaal over van Markus.

Lukas schrijft zijn tekst omstreeks het jaar 90

Johannes schrijft rond 110 in Efese

MARKUS

schrijft in het Grieks

Heeft geen stijl. het is meer een opsomming: toen ... toen ... toen... en toen ...

kort

krachtig

heeft een Latijnse achtergrond, wat duidelijk blijkt uit zijn kennis van het soldatenleven. Bv. Centurio.

Had korte vingers (wegens gedeeltelijk geamputeerd om niet te hoeven strijden tegen de Joden).

Heeft Markus Jezus gekend? Dat is niet vaststaand. Hij wordt wel eens verbonden of was verbonden met een zekere Johannes-Markus die in Jeruzalem leefde).

Hij was secretaris van Paulus.

Hij heeft zijn tekst in Rome geschreven

Schrijft voor mensen die geen Aramees kennen.

Kende zelf niet goed Aramees.

Kende Palestina niet of niet goed, hij is er zelf nooit geweest. (foutieve plaatsnamen)

Hij bezat wel materiaal over de streek van Jeruzalem dat betrouwbaar is.

Hij had informatie over de dood van Jezus en noteert die van uur tot uur.

Het 13e hoofdstuk van zijn evangelie is een kleine apocalyps:

- gaat over Jeruzalem en de tempel

- Christus zegt: "*Die grote gebouwen die je nu ziet - wees er maar zeker van dat geen enkele steen op de andere zal blijven, alles zal worden afgebroken*" (tekst uit de Nieuwe Bijbelvertaling (KBS) 2005). In de vertaling (ook van KBS) van 1963 klinkt deze tekst als volgt: Maar hij zei: "*Ziet ge die grote gebouwen? Geen steen zal op de andere gelaten worden, alles zal worden verwoest.*"

(Noot LC: het verschil tussen beide vertalingen is veelzeggend).

- de tempel was gebouwd met immense steenblokken (elke steen woog enkele tonnen)

- Pompeius was 80 jaar eerder verbijsterd over de grootsheid van de tempel.

- in september 70 neemt Titus Jeruzalem in. De tempel gaat in vlammen op. De hele antieke wereld is verbijsterd daarover.

- Markus legt die woorden in de mond van Christus, maar schrijft dat dus pas in 72 (na de val van Jeruzalem).

- na de verwoesting van Jeruzalem vluchtten de Joden de woestijn van Judea in. O.a. naar het fort van Herodes bij de Dode Zee. De zaal waar de zeloten het lot hebben geworpen (over wie een ander moest doden of gedood worden) is teruggevonden.

- Uit de historische bronnen blijkt dat het evangelie van Markus geschreven is tussen september 70 en het jaar 72.

JEZUS AAN HET KRUIS

De Joden bespotten hem.

De Romeinse centurio staat erbij.

Hij ziet dat de voorhang van de tempel scheurt en zegt: "Dit is waarlijk een zoon van God"

- maar de centurio stond op 3 km van de tempel

- de voorhang hing IN de tempel tussen het Heilige en Heilige der Heiligen.

- de centurio kon dat onmogelijk zien en trouwens ook niet weten (op dat moment) want alleen de hogepriester had toegang tot die plek en was dus de enige die de voorhang kon zien.

maar:

- Flavius Josephus beschrijft de val van Jeruzalem:

- een aantal Joden zat verborgen in de gangen onder de tempel

- Een zekere Jezus gaf het voorhang van de tempel aan de verborgen Joden.

- op de triofboog van Titus in Rome is het voorhangsel van tempel een van de topstukken.

- het voorhangsel werd in de voorhal van zijn paleis opgehangen op de Palatijn.

- Het voorhangsel van de tempel was gescheurd toen het werd getoond in Rome. Markus sluit daarbij aan in zijn evangelie.

Markus geeft een vertekend beeld in zijn evangelie door te beweren dat de centurio het voorhangsel zag scheuren en de

uitspraak deed dat Christus een zoon van God is; hij had daarmee een bedoeling: hij krijgt

het daarmee voor mekaar dat Romeinen en Grieken Christus als zoon van God accepteren.

Daartegenover staat dat de Joden Christus verwerpen.

Markus geeft voorbeelden van hoe Christus wél was:

onder andere in het verhaal over de Syrische vrouw wier dochter ziek is, waar hij zegt dat hij is gekomen voor de kinderen (de Joden), niet voor de keffertjes (vreemdelingen). Het is duidelijk dat Markus deze passage heeft ingelast ten behoeve van Romeinen en Grieken.

In de evangeliën staat nergens een beschrijving van Christus.

De eerste beschrijving van Christus vinden we in het jaar 95, door een monnik uit Byzantium:

- Christus was ongeveer 1.46 m groot.
- Hij was licht gebocheld
- Hij had gebedslokken.

Hij wordt dus beschreven als een typische Jood.

In het verhaal over Christus die in Jericho komt staat dat Zacheüs in een boom klom omdat hij klein van gestalte is. De vraag is: Wie was klein van gestalte: Zacheüs of Christus?

De data:

Volgens Johannes is Christus gestorven in 33.

In het evangelie van Johannes staat dat Christus 3-maal naar Jeruzalem trok. In de andere evangeliën staat dat Christus slechts éénmaal naar Jeruzalem kwam (tijdens zijn openbaar leven)

Matteüs en Lukas vertellen over de kindermoord door Herodes. Maar Herodes stierf in het jaar 6 voor Christus.

De volkstelling (Census) van Augustus:

- alleen wie bezittingen had werd geteld
- de telling diende alleen om belastingen te innen
- de ouders van Jezus waren dus vermogend, anders hoefden ze niet geteld te worden
- de telling werd gewoon ter plekke gehouden, niet op de plaats van afkomst
- ter gelegenheid van de telling (en om de belastingen te ontduiken) vluchtte een aantal Joden de bergen in en verbleef bij de herders.

- de telling waarvan sprake in de evangeliën werd gehouden in het jaar 6 n. Chr.

LUKAS

gebruikt synchroniciteit (tijdrekening)

voorbeeld: in 2e hoofdstuk: in zoveelste consulaat .... Ook het derde hoofdstuk vangt aan met tijdbepaling.

Lukas is een degelijk geschiedschrijver

Hij zegt dat Christus ongeveer 30 jaar was. In het oosten wisten de mensen niet nauwkeurig hoe oud ze waren, men rekende er per lustrum (5 jaar).

In het jaar 29 stierf Johannes de Doper.

In het jaar 30 stierf Christus.

Christus was op dat moment dus ongeveer 22 jaar oud.

Jezus was dus een jonge man toen hij stierf.

INRI (evangelie van Markus)

In Fajoem werd een stukje papyrus ontdekt dat het laatste stukje evangelie van Markus bevatte. Enkele woordjes werden gevonden. De tekst stamt uit ongeveer 500 na Chr. De tekst bevat volgende woorden: Basileus (koning) der Joden.

OPMERKING:

de tekst van het evangelie van Markus zoals we die nu kennen is vele jaren na Markus geredigeerd.

DE NAAM JEZUS

Hoe heette Jezus?

Het is een Griekse naam.

In het Aramees zou het Joshua kunnen zijn, en dat was een titel.

NAZARENER (volgens Van Dale synoniem met NAZAREEËR, Nazoreeër)

Nazareners (Nazareeërs of Nazoreeërs): het waren mensen die een eed van trouw gezworen hadden aan Jahwe.

Paulus was een Nazarener.

De naam nazarener heeft NIETS met Nazareth te maken. Christus is daar zelfs nooit geweest.

Christus had een huis in Kafarnaüm.

Jezus kwam op een ezel Jeruzalem binnen: Elke gezalfde moest op een ezel deze stad binnentreden

De eerste wonderen gebeurden in Kafarnaüm. de synagoge aldaar stamt uit 200 na Christus en bevat waarschijnlijk nog bouw materiaal uit eerdere eeuwen.

Christus gaat naar het huis van Andreas en Petrus. Dat huis bestaat nog (gebouwd rond 400 n. C.)

- het was een achthoekig huis
- het was een palazzo
- er konden ongeveer 120 mensen in.
- er staan in de stenen nog aanroepingen gekerfd tot Petrus en Christus.
- het wonder van de lamme vermeldt dergelijk palazzo: hij werd op de binnenplaats neergelaten.
- het was het erfgoed van zijn vader (vader van Jezus)

VONDSTEN

1947 : Qumran: de teksten zijn nog steeds niet volledig uitgegeven.

1947 : papier met Grieks erop, het zijn fragmentjes van de Bijbel.

- bibliotheek van een klooster
- is uitgegeven.

voorbeeld: 40 evangeliën, waaronder het Thomasevangelie volledig.

Het is niet zeker of dit historisch interessant is.

... : Meer van Galilea: het waterpeil is gedaald. daardoor kwamen er schepen op het droge te liggen die uit de tijd van de Christus zouden kunnen zijn. Hier kunnen vraagtekens bij geplaatst worden.

1960: Theater van Caesarea.

Op een steen staat een inscriptie over Pilatus (die deze steen had laten houthouwen). Daarop staat dat hij prefect is van Judea. Het woord prefect is hier van belang, want in de evangeliën wordt hij procurator genoemd. Prefect is echter een militaire term, procurator is een burgerlijke term.

Tacitus vertelt de hele geschiedenis van de keizers (met o.a. de staatsgreep van Tiberius in 31). Het blijkt dat Pilatus absoluut geen vriend van de keizer was.

1966 : Het Plein van de Vrede wordt gebouwd in Jeruzalem.

men vindt er een ossuarium

onder andere het graf van Jozef bar Kaifas.

de opgravingen werden stopgezet omdat fundamentalistische Joden niet toelaten dat er een lijk boven de grond wordt gehaald.

De geschriften van het Nieuwe Testament gaan niet uit van een historische Jezus, maar van een geloof in Jezus.

De kruisdood was een slavendood of een dood voor landverraders en majestiteitsschenners. Christus zou dus normaliter naakt aan het kruis hebben gehangen.

Christus, die zich koning van Judea zou genoemd hebben, had dus majestiteitsschennis gepleegd. Na de zoon van Herodes was er bovendien geen koning meer in Judea.

Christus wordt pas na de val van het Romeinse Rijk afgebeeld aan het kruis.

HET GEVAL BARABAS

Dit is onbegrijpelijk in de optiek van Pilatus.

Mijn noten over dit onderwerp zijn niet zo duidelijk. Maar het blijkt te gaan over een Jezus bar Abbas, dat is: Jezus, zoon van de vader. Er zou dus een keuze gemaakt zijn tussen een Jezus Christus en een Jezus bar Abbas. Namelijk een Jezus de

gezalfde en een Jezus, zoon van zijn vader.

PETRUS

In het evangelie van Markus is Petrus bijna niet te vinden. Weggeschreven als het ware.

In de Brief aan de Galaten (Paulus) blijkt er een discussie te zijn tussen Petrus en Paulus. Deze laatste was een felle tegenstander van Petrus. Markus was de secretaris van Paulus, vandaar...

In de Handelingen van de Apostelen (Lukas) is Petrus de leider van de jonge kerk.

Petrus betekent kefas of kaifas en dat betekent rots. Dat was ook de titel van de hogepriester. Want de hogepriester was de enige die bij de rots mocht staan die in het Heilige der Heilige zichtbaar was.

Er speelt zich in Caesarea Philippi een gebeurtenis af tussen Petrus en Christus: Petrus zegt dat Jezus de Gezalfde is, waarop Christus tegen Petrus zegt dat hij de kefas (hogepriester) is, die de koning mag zalven.

De gebeurtenissen in de Hof van Olijven: Christus had al zijn hoop gesteld op zijn goddelijke vader, maar die greep niet in. Vandaar het lijden en de kruisdood.

De bergrede is niet van Jezus, maar is later toegevoegd aan het evangelie. Het is wel een van de mooiste teksten uit het Nieuwe Testament.
